

**Όμάδα άσκήσεων Νο. 1 για τὰ μεταπτυχιακά μαθήματα «Θεωρία Γραφημάτων»
του Μαθηματικοῦ Τμήματος καὶ «Γραφοθεωρία» του Μ.Π.Α.Α.**

Κυριακή 29 Μαρτίου 2015

Πρὶν ἀρχίσετε νὰ λύσετε τὶς ἀσκήσεις, διαβάστε προσεκτικὰ τὸ παρακάτω κείμενο:

Λύστε 16 ἀπὸ τὶς 60 παρακάτω ἀσκήσεις στὶς ὁποῖες πρέπει νὰ βρίσκονται τουλάχιστον 2 καὶ τὸ πολὺ 4 ἀπὸ κάθε ἐνότητα καὶ κατὰ προτίμηση αὐτὲς μὲ ἀστερίσκους. Ἄν δὲν λύσετε 16, συμπληρώστε μὲ κενὲς ἀπαντήσεις αὐτὲς ποὺ θὰ θέλατε νὰ λύσετε προκειμένου νὰ γίνουν 16. Στὶς ἀπαντήσεις σας συμπληρώστε τὸν ἀριθμὸ καὶ τὴν ἐκφώνηση κάθε ἀσκησης ποὺ λύνετε. Οἱ καλύτερες ἀπαντήσεις θὰ παρουσιαστοῦν τὴν Δευτέρα 04/05/2015 (15:00-18:00) καὶ τὴν Παρασκευή 08/05/2015 (14:00-17:00). Οἱ λύσεις πρέπει νὰ παραδοθοῦν ἠλεκτρονικὰ, γραμμένες κατὰ προτίμηση σὲ L^AT_EX καὶ ὑποβληθῶντες μέσω της ἡ-τάξης ὡς ἀρχεῖα .pdf, πρὶν τὶς 23:59 τῆς 03/05/2015. Ἀρχεῖα ποὺ δὲν θὰ εἶναι σὲ .pdf καὶ δὲν θὰ ἀναγράφουν στὴν ἀρχὴ τους πλήρη στοιχεῖα τῶν μελῶν τῶν ὁμάδων στὶς ὁποῖες ἀντιστοιχοῦν δὲν θὰ ληφθοῦν ὑπόψη. Οἱ ἐνδιαφερόμενοι/ες φοιτητὲς/ριες πρέπει νὰ σχηματίσουν ὁμάδες συνεργασίας 1 ἢ 2 ἀτόμων καὶ νὰ δηλωθοῦν ὡς ὁμάδες στὴν ἡ-τάξη γιὰ τὴν ἐπίλυση τῶν ἀσκήσεων (γιὰ ἀποφυγὴ λαθῶν καλύτερα νὰ δηλώσετε τὶς ὁμάδες σας ἀρκετὲς μέρες πρὶν τὴν ὑποβολή). Δὲν θὰ ὑπάρξει ἄλλη διαδικασία ὑποβολῆς διαφορετικὴ ἀπὸ αὐτὴ τῆς ἡ-τάξης. Ἡ συμμετοχὴ στὴν λύση τῶν ὁμάδων ἀσκήσεων μπορεῖ νὰ δώσει τὸ πολὺ 3 μονάδες ἐπιπλέον στὸν τελικὸ βαθμὸ τοῦ μαθήματος ἐφόσον ὁ βαθμὸς τῆς τελικῆς ἐξέτασης εἶναι τουλάχιστον $3 + \frac{1}{2}$. Στὶς παρουσιάσεις θὰ προτιμηθοῦν οἱ ὁμάδες ποὺ θὰ ἔχουν συλλέξει τοὺς περισσότερους ἀστερίσκους. Φοιτητὲς/ριες ποὺ δὲν θὰ κάνουν παρουσίαση σὲ κανένα ἀπὸ τὰ πακέτα ἀσκήσεων ποὺ θὰ παρουσιαστοῦν κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ μαθήματος δὲν θὰ μπορέσουν νὰ διεκδικήσουν καμμιά ἀπὸ τὶς 3 μονάδες. Τὸ ποσοστὸ τῶν 3 μονάδων ποὺ θὰ ἀνατεθεῖ σὲ κάθε φοιτητὴ/ρια θὰ ἐξαρτηθεῖ ἀπὸ τὴν ποιότητα/ποσότητα τῶν ἀπαντήσεων ποὺ θὰ υποβάλει ἡ ὁμάδα του καὶ ἀπὸ τὴν ποιότητα τῶν παρουσιάσεών του.

1 Βαθμοί, κύκλοι, μονοπάτια

- 1.1 Γιὰ κάθε γράφημα G με τουλάχιστον μία ἀκμὴ ὑπάρχει μιὰ κορυφὴ τέτοια ὥστε ὁ μέσος βαθμὸς τῶν γειτόνων της νὰ εἶναι τουλάχιστον $d(G)$.
- 1.2 Δειῖτε ὅτι κάθε γράφημα G ὅπου $\Delta(G) + \delta(G) \geq n - 1$, ἔχει διάμετρο τὸ πολὺ 4.
- 1.3 Δειῖτε ὅτι ἂν τὸ γράφημα G δὲν περιέχει ὑποδαίρεση κύκλου με 4 κορυφὲς ὡς ὑπογράφημα, τότε κάθε υπογράφημά του περιέχει κορυφὴ βαθμοῦ ≤ 2 .
- 1.4 Ἐνα γράφημα μὲ ὅλες τὶς κορυφὲς ἄρτιου βαθμοῦ δὲν περιέχει γέφυρες (καλοῦμε *γέφυρα* ἐνὸς γραφήματος G μιὰ ἀκμὴ τέτοια ὥστε τὸ $G \setminus e$ νὰ ἔχει περισσότερες συνεκτικὲς συνιστώσες ἀπὸ τὸ G).
- 1.5 Σὲ ἓνα συνεκτικὸ γράφημα κάθε δύο μονοπάτια μέγιστου μήκους ἔχουν μιὰ κοινὴ κορυφὴ.
- 1.6 Κάθε k -κανονικὸ γράφημα μὲ περιφέρεια 4 περιέχει τουλάχιστον $2k$ κορυφὲς.
- 1.7 (*) Δειῖτε ὅτι ἂν γιὰ κάποιο γράφημα G ἰσχύει ὅτι $\text{διάμετρος}(G) \geq 2$, τότε τὸ ἴδιο θὰ ἰσχύει καὶ γιὰ τὸ γράφημα ποὺ ἐνάγεται ἀπὸ τὸ ἀπόκεντρο τοῦ G .
- 1.8 (*) Προσδιορίστε τὴν μέση ἀπόσταση δύο κορυφῶν τοῦ γραφήματος Q_r (δηλ. τὸν μέσο ὄρο τῶν ἀποστάσεων γιὰ ὅλα τὰ δυνατὰ ζεύγη διακεκριμένων κορυφῶν).
- 1.9 (*) Γιὰ κάθε θετικὸ ἀκέραιο a καὶ γιὰ κάθε γράφημα G , τὸ $V(G)$ περιέχει περισσότερες ἀπὸ $(1 - \frac{1}{a}) \cdot n(G)$ κορυφὲς βαθμοῦ αὐστηρά μικρότερου τοῦ $2a\delta^*(G)$.
- 1.10 (**) Κάθε γράφημα G μὲ τουλάχιστον 2 κορυφὲς καὶ $\epsilon(G) \geq 2$, ἔχει περιφέρεια το πολὺ $2 \cdot \log_2(n)$.

2 Άκυκλα γραφήματα

- 2.1 Αποδείξτε ότι κάθε δέντρο έχει το πολύ 2 κεντρικές κορυφές.
- 2.2 Δείξτε ότι ένα γράφημα είναι δάσος αν και μόνο αν κάθε μή-κενή τομή δύο συνεκτικών του υπογραφημάτων είναι συνεκτική.
- 2.3 Έστω γράφημα G , n κορυφών, το οποίο περιέχει ως έναγόμενο υπογράφημα ένα δέντρο T με περισσότερες από $n - k$ κορυφές για $k \geq 1$. Δείξτε ότι το G δεν περιέχει ως τοπολογικό έλασσον την διακεκριμένη ένωση k τριγώνων.
- 2.4 Καλούμε κύρος κορυφής v σε ένα γράφημα G το άθροισμα των αποστάσεων όλων των κορυφών του G από την v το συμβολίζουμε με $\chi(v)$.
- Αν το T είναι δέντρο και $e = \{x, y\}$ είναι άκμή του T , τότε καλούμε $T(e, x)$ και $T(e, y)$ τις δύο συνεκτικές συνιστώσες που προκύπτουν αν αφαιρέσουμε από το T την άκμή $\{x, y\}$. Ορίζουμε το ισοζύγιο μιας άκμης $e = \{x, y\}$ του T την ποσότητα $\text{ισοζύγιο}(G) = |n(T(e, x)) - n(T(e, y))|$ όπου $n(T(e, x))$ και $n(T(e, y))$ είναι το πλήθος των κορυφών των δέντρων $T(e, x)$ και $T(e, y)$ αντίστοιχα. Δείξτε ότι για κάθε δέντρο T και για κάθε άκμή $e = \{x, y\}$ του T , ισχύει ότι $\text{ισοζύγιο}(e) = |\chi(x) - \chi(y)|$.
- 2.5 Ένα γράφημα καλείται μονοκυκλικό αν περιέχει ένα και μόνο κύκλο. Δείξτε ότι ένα απλό μονοκυκλικό γράφημα χωρίς κορυφές βαθμού 2 περιέχει τουλάχιστον 3 κορυφές βαθμού 1.
- 2.6 Έστω δέντροπαράγοντας T ενός διμερούς γραφήματος Γ με μέρη τα U και D (δηλ. το $\{U, D\}$ είναι διαμέριση του $V(\Gamma)$ και κάθε άκμή του Γ συνδέει μια κορυφή του U με μια κορυφή του D). Δείξτε ότι αν όλα τα φύλλα του T είναι στο D τότε το Γ έχει άρτια διάμετρο.
- 2.7 Αν ένα γράφημα G δεν είναι κύκλος και έχει τόσες κορυφές όσο και άκμές, τότε το G δεν είναι δισυνεκτικό.
- 2.8 Κάθε αυτομορφισμός δέντρου διατηρεί αναλλοίωτο το κέντρο του.
- 2.9 (*) Έστω $G = T_1 \cup T_2$ όπου T_1 και T_2 είναι δέντρα. Δείξτε ότι $\exists c \in \mathbb{N} : \delta^*(G) \leq c$ και βρέστε την μικρότερη σταθερά c για την οποία $\delta^*(G) \leq c$ για κάθε γράφημα που είναι ένωση δύο δέντρων.
- 2.10 (*) Σε κάθε δένδρο με n κορυφές και διάμετρο τουλάχιστον $2k-3$ υπάρχουν τουλάχιστον $n-k$ διαφορετικά μονοπάτια μήκους k .

3 Συνεκτικότητα

- 3.1 Κάθε κανονικό διμερές συνεκτικό γράφημα είναι δισυνεκτικό (ένα γράφημα καλείται διμερές όταν υπάρχει διαμέριση $\{U, D\}$ του $V(G)$ τέτοια ώστε κάθε άκμή του G να έχει ένα άκρο στο U και ένα άκρο στο D).
- 3.2 Για κάθε συνεκτικό γράφημα G , $m(G) \geq n(G) + \kappa(G) - 1$.
- 3.3 Για κάθε συνεκτικό γράφημα G ισχύει ότι $\text{διάμετρος}(G) \leq \frac{n(G) + \kappa(G) - 2}{\kappa(G)}$.
- 3.4 Δείξτε ότι κάθε k -συνεκτικό γράφημα με n κορυφές έχει τουλάχιστον $\lceil \frac{kn}{2} \rceil$ άκμές.
- 3.5 (*) Έστω δισυνεκτικό γράφημα G που να μην περιέχει ως υπογράφημα κάποια υποδιαίρεση του $K_{2,3}$. Να αποδείξετε ότι για κάθε τρεις κορυφές του G , υπάρχει κύκλος που να περνάει και από τις τρεις. Μια ένα γράφημα H είναι υποδιαίρεση ενός γραφήματος G αν το H μπορεί να προκύψει από το G αντικαθιστώντας άκμές με μονοπάτια (με τα ίδια άκρα).
- 3.6 (*) Αν ένα γράφημα είναι 3-συνεκτικό και έχει τουλάχιστον 5 κορυφές, τότε περιέχει μια άκμή της οποίας η σύνθλιψη δημιουργεί πάλι 3-συνεκτικό γράφημα.
- 3.7 (*) Έστω G είναι ένα κρίσιμα k -συνεκτικό γράφημα (δηλ. $\kappa(G) = k$ και για κάθε $e \in E(G)$, $\kappa(G \setminus e) < k$) και έστω H ένα k -συνεκτικό υπογράφημά του. Δείξτε ότι το H είναι επίσης κρίσιμα k -συνεκτικό.
- 3.8 (*) Αν το G είναι δισυνεκτικό γράφημα με $\delta(G) \geq 3$, τότε θα έχει κορυφή v τέτοια ώστε το $G \setminus v$ να είναι επίσης δισυνεκτικό.

3.9 (*) Ένα γράφημα είναι δισυνεκτικό αν και μόνο αν μπορεί να κατασκευαστεί αρχίζοντας από το K_3 και εφαρμόζοντας μια ακολουθία μετασχηματισμών που μπορεί να είναι,

- Υποδιαίρεση άκμης.
- Πρόσθεση άκμης.

3.10 (**) Για κάθε k κορυφές ενός k -συνεκτικού γραφήματος, υπάρχει κύκλος που να τις περιέχει όλες.

4 Εμβαπτίσεις

4.1 Δείξτε ότι κάθε εξωεπίπεδο γράφημα με ≥ 2 κορυφές περιέχει τουλάχιστον δύο κορυφές βαθμού ≤ 2 .

4.2 Το ελάχιστο σύνολο κυριαρχίας ενός γραφήματος ορίζεται ως $ds(G) = \min\{|S| \mid \mathbf{B}_G[S] = V(G)\}$ (υπενθυμίζεται ότι $\mathbf{B}_G[S] = \mathbf{B}_G^1[S]$, όπου $\mathbf{B}_G^r[S]$ είναι όλες οι κορυφές του G που βρίσκονται σε απόσταση το πολύ r από κάποια κορυφή του S). Το κάλυμμα όψεων ενός επίπεδου γραφήματος G είναι το ελάχιστο πλήθος όψεων του G που είναι τέτοιες ώστε η ένωση των συνόρων τους να περιέχει όλες τις κορυφές του G . Δείξτε ότι αν ένα επίπεδο γράφημα G έχει κάλυμμα όψεων το πολύ k , τότε το G θα είναι παράγοντας ενός γραφήματος H για το οποίο $ds(H) \leq k$. Συνεπάγεται η πρόταση αυτή ότι το κάλυμμα όψεων ενός επίπεδου γραφήματος είναι άνω φράγμα στο ελάχιστο σύνολο κυριαρχίας του;

4.3 Αν το G είναι επίπεδο γράφημα με περιφέρεια $k \geq 3$, τότε $m(G) \leq \frac{k(n(G)-2)}{k-2}$. Χρησιμοποιήστε το αποτέλεσμα αυτό για να αποδείξετε ότι το γράφημα του Petersen δεν είναι επίπεδο.

4.4 Δώστε λεπτομερή απόδειξη του ότι για κάθε γράφημα υπάρχει μια εμβάπτιση των κορυφών του στον τρισδιάστατο Ευκλείδειο χώρο, δηλ. μια συνάρτηση $\sigma : V(G) \rightarrow \mathbb{R}^3$, τέτοια ώστε, για κάθε δύο άκμες $e_i = \{x_1^i, x_2^i\}$, $i \in \{1, 2\}$, τα ανοικτά ευθύγραμμα τμήματα L_i , $i \in \{1, 2\}$ που ορίζουν τα ζεύγη σημείων $\sigma(x_1^i)$ και $\sigma(x_2^i)$, $i \in \{1, 2\}$ αντίστοιχα, δεν έχουν κοινά σημεία.

4.5 (*) Έστω χ ένας (όχι απαραίτητα έγκυρος) χρωματισμός ενός τριγωνοποιημένου επίπεδου γραφήματος. Δείξτε ότι ο αριθμός των τριγώνων που φέρουν και τα τρία χρώματα είναι ζυγός.

4.6 (*) Έστω συνεκτικό ενεπίπεδο γράφημα Γ και έστω Γ^* το δυικό του. Δείξτε ότι τα Γ και Γ^* έχουν το ίδιο πλήθος δεντροπαρόντων.

4.7 (*) Κάθε επίπεδο γράφημα μπορεί να ζωγραφιστεί έτσι ώστε όλες οι άκμες του να είναι ευθύγραμμα τμήματα.

4.8 (**) Έστω $\mathcal{P}_3 = \{G \mid \exists n \geq 0 : G \leq_{\varepsilon\lambda} P_n \times K_3\}$ και $\mathcal{P}_3^* = \{G \mid G^* \in \mathcal{P}_3\}$. Δείξτε ότι $\mathcal{P}_3^* = \mathcal{P}_3$.

4.9 (**) Ορίζουμε το τετράγωνο G^2 ενός γραφήματος G ως εξής: $G^2 = (V(G), \{\{x, y\} \mid \text{dist}_G(x, y) \leq 2\})$. Περιγράψτε πλήρως όλα τα γραφήματα G για τα οποία το G^2 είναι επίπεδο.

4.10 (**) Καλούμε (x, y) -τοροειδές πλέγμα το γράφημα $H_{x,y}$ όπου $V(H_{x,y}) = \{0, \dots, x-1\} \times \{0, y-1\}$ και $E(H_{x,y}) = \{\{(a, b), (c, d)\} \mid |a-c| \bmod x + |b-d| \bmod y = 1\}$. Δείξτε ότι δεν υπάρχει x τέτοιο ώστε το $2 \cdot K_5$ να είναι τοπολογικό έλασσον του (x, y) -τοροειδοϋς πλέγματος.

5 Δομές σε γραφήματα

5.1 Υπολογίστε το $\phi(r) = \sup\{\epsilon(G) \mid C_r \not\leq_{\text{TP}} G\}$ για κάθε φυσικό $r \leq 5$.

5.2 Βρείτε το $\max\{k \mid \exists G : n(G) = k \wedge K_4 \not\leq_{\text{TP}} G \wedge K_4 \not\leq_{\text{TP}} \overline{G}\}$.

5.3 Δείξτε ότι $K_{2,d(G)/4} \leq_{\text{TP}} G$.

5.4 Κάθε γράφημα με περισσότερες από $\frac{n(G)}{4}(1 + \sqrt{4n-3})$ άκμες περιέχει κύκλο μήκους 4.

5.5 (*) Δείξτε ότι υπάρχει πεπερασμένο σύνολο γραφημάτων \mathcal{A} τέτοιο ώστε να ισχύει το παρακάτω:

(*) Ένα γράφημα περιέχει το πολύ έναν κύκλο αν και μόνο αν δεν περιέχει κανένα από τα γραφήματα στο \mathcal{A} ως τοπολογικό έλασσον.

5.6 (★) Καλοῦμε ένα άκυκλο γράφημα *σαρανταποδαρουῖσα* όταν περιέχει ως υπογράφημα γράφημα S τέτοιο ώστε

- $\Delta(S) \leq 2$
- κάθε κορυφή του G που δεν ανήκει στο $V(S)$ έχει βαθμό το πολύ 1 στο G .

Δείξτε ότι τὸ

$$\mathcal{S} = \{G \mid \forall H \in \{K_3, K_{1,3}^s\} \ H \not\leq_{\text{ελ}} G\}$$

εἶναι τὸ σύνολο ὅλων τῶν σαρανταποδαρουῶν ($K_{1,3}^s$ εἶναι τὸ γράφημα ποὺ προκύπτει ἂν ὑποδιαρέσουμε ἅπαξ ὅλες τὶς ἄκμεις τοῦ $K_{1,3}$).

5.7 (★) $H \leq_{\text{ελ}} G \wedge \Delta(H) \leq 3 \Rightarrow H \leq_{\text{τπ}} G$

5.8 (★) Βρεῖτε ένα (καλό) ἄνω φράγμα γιὰ τὴν ποσότητα: $f(r) = \min\{k \mid K_r \leq_{\text{ελ}} P_{k+1}^{[3]}\}$

5.9 (★) Κάθε γράφημα περιέχει τουλάχιστον $\frac{m(G)(4m(G)-n(G)^2)}{3n(G)}$ τρίγωνα.

5.10 (★★) Δείξτε ὅτι ένα πολυγράφημα εἶναι σειραϊκό-παράλληλο ἂν εἶναι 2-συνεκτικό καὶ δὲν περιέχει καμιά ὑποδιαίρεση τοῦ K_4 ὡς ἔλασσον. Ένα γράφημα καλεῖται σειραϊκό-παράλληλο ἂν μπορεῖ νὰ προκύψει ἀπὸ τὸ K_2 μετὰ ἀπὸ σειρά ὑποδιαίρέσεων ἄκμῶν ἢ διπλασιασμῶν ἄκμῶν (δηλαδὴ ἀντικατάσταση μιᾶς ἄκμῆς ἀπὸ μία διπλῆς πολλαπλότητας μὲ τὰ ἴδια ἄκρα).

6 Χρωματισμοὶ καὶ ἄλλα

6.1 Δείξτε ὅτι κάθε γράφημα μὲ m ἄκμεις περιέχει ὡς υπογράφημα ένα διμερές γράφημα μὲ $m/2$ ἄκμεις.

6.2 Δείξτε ὅτι $\chi(G_1 \times G_2) \leq \max\{\chi(G_1), \chi(G_2)\}$ καὶ ὅτι $\chi(G) \cdot \chi(\overline{G}) \geq n$.

6.3 Έστω ὅτι γνωρίζουμε ὅτι ὅλα τὰ δισυνεκτικὰ υπογραφήματα ἑνὸς γραφήματος G εἶναι k -χρωματίσιμα. Δείξτε ὅτι καὶ τὸ G εἶναι k -χρωματίσιμο.

6.4 (★) Γιὰ κάθε k , κατασκευάστε γράφημα μὲ περιφέρεια 4 καὶ χρωματικό ἀριθμὸ k .

6.5 Έστω γράφημα G γιὰ τὸ ὁποῖο κάθε δύο περιττοὶ κύκλοι ἔχουν μιὰ κοινὴ κορυφή. Δείξτε ὅτι $\chi(G) \leq 5$.

6.6 (★) Έστω $\rho(G) = \min\{k \mid \exists \sigma : V(G) \rightarrow \{1, \dots, k\} \ \forall i \in \{1, \dots, k\} \ K_3 \not\leq_{\text{ελ}} G[\sigma^{-1}]\}$. Βρεῖτε μιὰ (ὅσο μπορεῖτε καλύτερη) συνάρτηση $\gamma : \mathbb{N}^2 \rightarrow \mathbb{N}$ τέτοια ὥστε $\rho(G) \geq \gamma(n(G), m(G))$.

6.7 (★) Έστω G τριμερές $(n+1)$ - κανονικὸ γράφημα ὅπου κάθε μέρος τοῦ ἔχει n κορυφές. Δείξτε ὅτι $K_3 \leq_{\text{υπ}} G$.

6.8 (★) Δείξτε ὅτι ἂν $\delta(G) \geq \lfloor \frac{(r-2) \cdot n(G)}{r-1} \rfloor + 1$ τότε $K_r \subseteq_{\text{υπ}} G$.

6.9 (★★) Ένα γράφημα καλεῖται ἄρτιο ἂν ὅλες οἱ κορυφές ἔχουν ἄρτιο βαθμό. Δείξτε ὅτι ἂν τὸ G εἶναι συνεκτικὸ γράφημα, τότε

$$|\{H \subseteq_{\text{πα}} G \mid H \text{ εἶναι ἄρτιο}\}| = 2^{m(G)-n(G)+1}.$$

6.10 (★★) Δείξτε ὅτι ὑπάρχει θετικὴ σταθερὰ c τέτοια ὥστε ἂν γιὰ κάποιο γράφημα G ἰσχύει ὅτι $\delta(G) \geq k$, τότε τὸ G περιέχει $c \cdot k^2$ ἀμοδιακεκριμένους κύκλους.